

Kunsten '92 heeft tijdens het debat ruwe aantekeningen gemaakt om haar leden tijdig te kunnen informeren. Deze aantekeningen zijn niet volledig en wellicht niet op alle punten correct (en kunnen spelfouten en onvolledige zinnen bevatten). Men kan hier geen conclusies aan verbinden en wij vragen iedereen dan ook om niet uit deze aantekeningen te citeren.

Commissiedebat in de Tweede Kamer over Uitgangspuntenbrief Cultuur Donderdag 29 juni 2023 | Kijk [HIER](#) het hele debat terug.

Eerste termijn Kamer

Punt van orde: Kan OCW de brieven eerder sturen, zodat de Kamer er een echte procedure op kan voeren, inclusief schriftelijke vragen etc.

Peter Kwint, SP

- Een goede visie mist; wat doen de fondsen en wat doet de BIS?
- Bijzonder dat provincies, gemeenten pleiten om infrastructuur beter op elkaar te laten sluiten. Gaat Kabinet hiermee aan de slag? En moeten we recht op toegang vastleggen?
- Iedereen worstelt met het omslagpunt van amateur tot professional. Hoe voorkomen we dat fondsen uiteindelijk de twijfelgevallen die hier tussenin vallen, weg laten vallen?
- Fondsen en instellingen hebben boven hun stand geleefd. Hoe gaan we voor eerlijke betaling zorgen? Kabinet moet bij eindberekening presenteren hoe ze eraan gaat bijdragen, instellingen moeten dat ook doen.
- Schrappen verlaagd btw-tarief op cultuur. Kan de staatssecretaris [in het vervolg aangeduid als 'stas'] zich hiertegen uitspreken? Want anders heeft alles wat we hier bespreken geen zin.

Martin Bosma, PVV

- Focus op onderzoek naar diversiteit en inclusie in de AV-sector. Gaat specifiek over mensen van kleur.

Lucille Werner, CDA (Inbreng mede namens CU)

- Jazzmuzikanten voelen zich te weinig gehoord. Horen jazz en wereldmuziek bij een pluriform cultuuraanbod?
- Basis is dat iedereen van artistieke vrijheid kan genieten. Eens?
- Hoe zorgen we voor fysieke toegankelijkheid in de praktijk? Deelnemen aan openbare leven is voor mensen met een handicap nog steeds lastig.
- Code diversiteit, hoe verhoudt deze zich tot mensen met een handicap?
- Wat is de status van het op te richten kenniscentrum?
- Wat betekent de samenvoeging van talent en 'met beperkingen'?
- Cultuur en de regio; meeste middelen gaan nog steeds naar de Randstad. Vragen gesteld, antwoord stas, versterking van de culturele infrastructuur waar dit het hardst nodig is. Hoe gaat stas investeren in regio? Geografische spreiding staat wel als brief. Moet niet als subdoel, maar als primair uitgangspunt. Stas eens? Welke garanties biedt het beoordelingskader 2025-2028 hiervoor?

Jorien Wuite, D66

- Mooi wat deze stas doet: rust, vertrouwen en continuïteit.
- Versterken arbeidsmarkt is goed.
- Stevig weefsel en kunst als de schijf van 5.
- Er zijn veel gemeenten die meerkosten van fair pay niet kunnen dragen. Hoe gaat de stas hiermee om en kan de stas ondersteunen? Is de stas bereid om een cultuurconvenant af te sluiten zodat Fair pay beter tot zijn recht komt?
- Is cultuur voldoende verankerd als recht?
- Groeipotentie in rapport Berenschot. Kunnen we een appreciatie krijgen?
- Aanbeveling: creëer experimenteerruimte. Hoe kijkt stas hiernaar en vindt zij dat hier meer ruimte voor moet komen? Is ook voor autodidacte makers belangrijk.
- Veel aanvragen voor ontwikkelingstellingen, hoe kunnen we hier meer ruimte voor creëren?
- Voor maatschappelijke activiteiten uit cultuurbudget. Hoe kan dit vanuit andere budgetten? Wat leveren gesprekken met collega-bewindspersonen op?
- Meer onderzoek binnen de kunst en door de kunst. KNAW heeft brief gestuurd, kan de stas hier een reactie op geven?

Interruptie SP

- Vergroten koek en iedereen kan genieten van cultuur.
- Steunt D66 harde actie tegen afschaffing verlaagd btw-tarief?
- Komt D66 op terug.

Pim van Strien, VVD

- BIS kan meer bijdragen aan maatschappelijke innovatie. OCW draait langzaam deze kant op, prijzen we de stas voor.
- Rust en ruimte, RvC ziet dit anders. Kan de sector meer aan dan stas aangeeft?
- Motie prestatieafspraken. Koppelt de stas wel de rand voorwaardelijke 'zodat' hieraan? Welke maatschappelijke impact willen we dan bereiken?
- Berenschot: er liggen kansen voor cultuur om brede maatschappelijke impact te hebben. Reflectie, welke kansen ziet stas? Voor WGO reflecteren op advies Berenschot.
- Meer aandacht voor cultuur in de harten. In de BIS gaat slechts een paar miljoen naar de hartencultuur. Juist deze cultuur speelt zich in de regio's af.
- Hoe gaan we geld van Verdrag van Faro inzetten?
- Goed hoe digitalisering en innovatie wordt opgepakt.
- Ondernemerschap. Loot blijft pril. In BIS aanvraag aan laten geven hoe hier invulling aan wordt gegeven. Verdienvermogen meenemen in de beoordelingen?
- Belangrijk om naar casus Opera Zuid te kijken. Zij doen alles goed qua ondernemerschap en transitie, maar verkeren in huidige speelveld juist in zwaar weer. Hoe voorkomen we dit?

Lisa Westerveld, Groen Links

- Culturele sector wordt schraal bediend. Iedereen onderschrijft Fair pay, maar niemand heeft een idee hoe dit te financieren. En nu ook nog btw-verhoging. Duidelijke berekening maken van alle ambities die we hebben, Fair pay, duurzaamheid. Kan stas dit maken?

- Muziekonderwijs staat onder druk. Toptalent komt niet uit het niets. Meer vakdocenten op school. Ook goed gezien het lerarentekort.
- Recent discussie over selectie in hoger onderwijs. Bij elke selectie worden groepen voorgetrokken.
- Geïntegreerde totaalbenadering voor het stelsel, minder administratieve lasten.
- Gearriveerde instellingen in de BIS zijn nogal Randstedelijk. Oorlogsmuseum Groesbeek, wat zijn de kansen voor dit soort musea om door te dringen tot de BIS?

Mohammed Mohandis, PvdA

- Lokale basisinfrastructuur moet op orde zijn, Fair pay moet daar ook een plek krijgen. Benieuwd hoe de stas die structurele inbedding op lokaal niveau ziet.
- Stas zegt, het is aan de gemeente. Is formeel zo, maar heeft enorme impact in de regio, dus moeten we toch iets mee. Is nu te vrijblijvend op lokaal niveau.
- Duurzaamheid: ik mis sturing en visie op de sector qua verduurzaming en klimaatdoelen. Kijk naar sport, daar hebben we dat wel. Hoop dat er urgentie bij meer bewindspersonen komt dat we dit niet alleen aan de sector kunnen overlaten.
- Opera Zuid, ik sluit me aan bij VVD.
- Toegankelijkheid in combinatie met diversiteit is te mager uitgewerkt.
- Route van amateur naar professional, sluit me aan bij wat er is gezegd.

Schorsing tot 14.35

Eerste termijn staatssecretaris

- Cultuur is veel
- Multipliereffecten van Dialogic
- Vrijheid is essentieel voor kunst
- Rust, ruimte en vertrouwen
- Tegelijkertijd nieuw stelsel

Spreiding en samenwerking met overheden

- Verhouding BIS en Fondsen wordt meegenomen bij vernieuwing bestel. Neem aandachtspunten Kwint mee.
- Zowel bij fondsen als BIS moet artistieke kwaliteit hoog zijn.
- Geografische spreiding is belangrijk element in BIS, heeft prioriteit bij overvraag. Geografische spreiding gaat voor op maatschappelijke betekenis en toegankelijkheid
- Plek voor 1 regionaal museum in elke provincie. Musea zitten niet in de BIS verder.
- Medeoverheden zien het belang van kunst en cultuur heel goed. Samenwerking is een belangrijk onderdeel voor de toekomst, moeten we aan werken.
- Op gezamenlijk initiatief met fondsen en G9 lasten verlichten. Minder gegevens aanleveren en monitorgesprekken met meerdere overheden/fondsen.

SP: er zijn nu functies die onder druk staan, die je eigenlijk wilt behouden. Hoe voorkom je dat we ze kwijtraken en we het over 6 jaar weer moeten opbouwen

Stas: spagaat, we zitten in een systeem en willen rust en ruimte. Willen ook fundamentele veranderingen, maar weten nog niet wat.

Codes

- Inclusie staat voorop. Kleur is een onderdeel.
- Code D&I: er is een misverstand hoe ik ernaar kijk, ik voel wel degelijk een grote urgentie. Van belang hoe je personeel en publiek bindt. Instellingen die de urgentie niet voelen, verliezen hun toekomst. Code is door de sector ontwikkeld. Sector is wel aan het zoeken hoe de volgende stappen gezet kunnen worden. Ik geloof in gezamenlijk leren, ik ondersteun de sector met intervisie.
- Status code DI en scan mensen met een beperking. Ik neem raadsadvies over om verdere stappen te zetten, ik vraag instellingen te beschrijven hoe ze ermee omgaan, moeten een zelfevaluatie invullen.
- Onderzoek naar D&I in de AV-sector. Eerste stap, onderzoek naar mensen van kleur in de AV-sector. Gaat specifiek over mensen van kleur, niet over mensen met een beperking. Kijken of dit in vervolg meegenomen kan worden.

CDA: Ik wil mensen met een beperking in het publiek en op het podium. Zo'n onderzoek is ook nodig voor mensen met een beperking. Wil de stas dit doen?

Stas: ja. Er gebeurt veel, maar het is nog niet genoeg.

CDA: meedoen, je welkom voelen en toegankelijkheid is de basis

Ondernemerschap

- Motie van heer van Strien is helemaal vervlochten in de nieuwe BIS. Maatschappelijke impact is nadrukkelijk een wegingscriterium. Komen Pilots. Motie komt ook terug in de verruiming van de prestatieafspraken. Instellingen worden gevraagd naar digitale strategie, monitoren we. Ondernemerschap gaat niet alleen over financiering. Ondernemerschap gaat over het creëren van waarden en het opbouwen van een relatie met je publiek. Komt terug bij maatschappelijke betekenis. Vertrouwen komt terug in rust en ruimte.
- Toezegging: Kamer informeren over pilot maatschappelijke impact.

VVD: ik volg de stas helemaal. Maar principieel, hoe zorgen we ervoor dat de sector ook de verantwoordelijkheid voelt voor het aan de slag gaan met die 3 criteria. Zit een spanningsveld, sector doet dat niet. Hoe stimuleren we dat. De stas gaat uit van vertrouwen, maar is niet voldoende.

Stas: door vertrouwen en betrokkenheid, met steun gaan we stappen maken. Stok en wortel is niet meer van deze tijd.

VVD: ik wil niet straffen, maar hoe zien we dit als Kamer terug?

Stas: ik geloof niet dat de sector het niet voldoende voelt. Ik zie een intrinsieke motivatie en zie het ook gebeuren.

Arbeidsmarkt

- Sectortafels zijn in 2024 klaar. Verdeling van 34.5 miljoen ga ik doen in lijn met rapport van SIRM.
- Lokale doorwerking van Fair pay. 34,5 miljoen is een mooie stap, maar of we de kloof daarmee kunnen overbruggen is de vraag. Ik heb andere overheden gevraagd te

steunen. Een aantal grote gemeenten heeft hiervoor geld gereserveerd. Maar maken eigen keuzes. Ik neem het mee in de af te sluiten cultuurconvenanten.

- Fair pay in de toekomst, zodat het in DNA van alle instellingen gaat zitten. Cultuuromslag is nodig, wordt onderwerp van cultuurconvenanten. Waar het kan neem ik verantwoordelijkheid en wil ik een betekenisvolle stap zetten.

GL: ik ben blij dat stas er zoveel aandacht aan besteedt. Maar hoop is wat anders dan dat het werkelijk gebeurt. Er moet budget bij om het ook daadwerkelijk te doen. Kunnen we richting begrotingsbehandeling een goed overzicht krijgen wat we willen en welk budget daarbij hoort.

Stas: we hebben beperkt budget en moeten keuzes maken

GL: snap ik, maar als we grote ambities hebben, moeten we die ook waar kunnen maken. Overzicht is nodig.

Stas: obv SIRM weet ik wat meerkosten zijn. Zullen best hoge bedragen zijn.

SP: alle plannen worden gemaakt en aanvragen worden gedaan voordat we weten wat extra middelen voor Fair pay zijn.

Stas: klopt niet, SIRM is er in het najaar, instellingen weten hoe geld verdeeld wordt voor hun aanvraag. En onderzoek komt uit het veld.

VVD: Fair pay wordt door de hele sector gevoeld. Stas gaat hier ook strenger op handhaven en gaat niet uit van vertrouwen. Hoe verhoudt zich dit tot ondernemerschap.

Blik vooruit lange termijn

- Duurzaamheid. We missen data, gaan we naar kijken.
- Waar nodig ga ik sector ondersteunen en faciliteren.

Maatschappelijke betekenis/verdienvermogen

- Berenschot: Moet nog bestuderen, maar aanbevelingen zijn al grotendeels opgenomen in de BIS. Rapport sluit aan bij mijn overtuiging dat cultuur niet alleen artistieke en economische waarde, maar ook maatschappelijk. In oktober reactie.
- Ik werk samen met VWS, VWS stelt extra budget beschikbaar. Werk ook samen met BZK; Mooi Nederland. In oktober kom ik ook terug op programma ontwerpend onderzoek. De bereidheid om mee te financieren is nog niet overal vanzelfsprekend. Duwtje in de rug van Kamer kan helpen.
- Verdienvermogen meenemen in de beoordelingen? Vind ik ook belangrijk, sector is per definitie ondernemend. Brede basis qua financiering is belangrijk. Maar BIS-instellingen hebben geen winstoogmerk, daarom geen inhoudelijke voorwaarde. Dat is artistieke kwaliteit. Ze moeten toegankelijk zijn, mogen geen hoge prijzen vragen en maken dure producties. Is een lastige combinatie
- Afschaffen verlaagd btw. In Regeerakkoord is afgesproken fiscaal stelsel te vereenvoudigen. Wordt in najaar gepresenteerd. Kan ik niet op vooruitlopen. Maar ik kijk wel heel kritisch naar het effect.

SP: kan de stas toezeggen dat zij met afschaffing verlaagd btw haar doelstellingen gaat halen?

Stas: ik moet het halen.

PvdA: heeft een risico inschatting gemaakt bij deze maatregel?

Stas: dit is geen bezuiniging, er komt een alternatief. We zijn volop in gesprek. Als het doorgaat.

Cultuureducatie

- Heeft mijn aandacht,
- Cultuureducatie in onderwijs.

Varia

- Erfgoed
- Uitvoering verdrag van Faro samen met lokale overheden handschoen oppakken en kijken hoe we het budget van 6 miljoen gaan inzetten.
- Eerlijk speelveld voor autodidacte makers. Kijken hoe we het kunnen overbruggen.
- Brief KNAW; inhoudelijke reactie volgt.
- Opera Zuid, mooi. Ik zie de worsteling van instelling. Dat geldt ook voor andere instellingen. Ze kunnen een aanvraag doen. De beoordeling is aandacht voor de positieve elementen die de heer van Strien noemt.
- Verankering recht op cultuur(educatie). Interessant. Voor biëts spreken we met gemeenten een zorgplicht. Voor cultuur moeten we praten met gemeenten. Wil het traject wel in, na advies van de raad.

VVD: CO, ben DEN wel intensivering, bij CO niet. Hoe ziet zij dit in het kader van het entameren van ondernemerschap.

Tweede termijn Kamer

SP

- Op Fair pay blijft punt van zorg. Gaan we straks strategisch aanvragen? Kunnen fondsen straks minder honoreren?
- IPO en VNG stellen kaderwet voor, heeft Stas niet op gereageerd.
- BTW; wordt geen bezuiniging, komt alternatief. Ik kan me geen subsidieregeling voorstellen waarmee je dit kunt compenseren. Ga er aub voorliggen.

CDA

- Regionale spreiding moet beter, ga ik over na denken hoe we dat beter vorm kunnen geven

D66

- Btw: verhoging btw mag niet leiden tot minder toegankelijkheid. Zijn we niet voor.
- Cultuurconvenant; wat komt hierin terug?

VVD

- Brede studie volkscultuur, komt deze voor de begroting.
- Wortel en stok doen we continu. Kunnen we afspreken dat we maatschappelijke impact en ondernemerschap op dezelfde manier rapporteren als de andere code
- Verdienvermogen is meer dan een cijfer op de balans, het gaat over de worteling in de regio. Hoe gaat CO dat onderstrepen/ ondersteunen?

- Opera Zuid: is de stas eens dat het nieuwe stelsel niet dezelfde uitkomst kan hebben als het oude stelsel?

GL

- Graag 2 minutendebat voor reces, omdat in augustus wordt nagedacht over btw-verhoging.
- Kaderbrieven VNG leiden tot minder cultuur. Blij met 34 mln. VNG heeft 68 miljoen nodig om te kunnen voldoen wat er gevraagd wordt.

PvdA

- Fair pay en gemeenten

Tweede termijn staatssecretaris Uslu

- Btw: ik heb u gehoord en ervaar uw opmerkingen als steun en zit er hetzelfde in.
- Cultuurconvenant, ik bepaal samen met provincies wat erin wordt opgenomen. Fair pay is onderdeel, maar ook samenwerking op erfgoed.
- Kunst op recept: gezondheidseffecten zijn lastig te meten. LKCA heeft een handreiking met tips gemaakt en ik blijf met VWS in gesprek.
- Kaderwet: ik wacht ideeën van IPO af. Gelderland heeft vast meegeluisterd en uw zorgen gehoord.
- CO en DEN: waarom DEN wel en CO niet. Op digitalisering zijn veel ontwikkelingen, vergt extra budget. Bij CO hebben we de leencapaciteit opgehoogd.
- Opera Zuid: volgend jaar een besluit, Kamer wordt betrokken.
- Visie immaterieel erfgoed eerste kwartaal 2024.

Tweeminutendebat voor zomerreces

WGO Cultuur 6 november 2023